

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 026089 20 Кж 4
Бања Лука, 16.03.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Горане Микеш, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог Д.Б., због три кривична дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, у стицају са кривичним дјелима обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 1. и 3. Кривичног законика Републике Српске и задовољење полних страсти пред дјететом из члана 179. став 1. истог закона, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, А.Ј., адвоката из Б.Л., изјављеном против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 026089 20 К од 24.07.2020. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић, оптужени и његов бранилац, дана 16.03.2021. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Уважавањем жалбе браниоца оптуженог Д.Б., укида се пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 026089 20 К од 24.07.2020. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 026089 20 К од 24.07.2020. године, оглашен је кривим оптужени Д.Б. за три кривична дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17, у даљем тексту: КЗ РС), па му је за једно кривично дјело утврђена казна затвора у трајању од 9 (девет) година, а за друга два та дјела, казне затвора у трајању од по 8 (осам) година, у стицају са кривичним дјелом обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 7. у вези са ставом 1. и 3. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 3 (три) године и у стицају са кривичним дјелом задовољење полних страсти пред дјететом из члана 179. став 1. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 2 (двје) године, те је, примјеном одредби члана 56. КЗ РС, осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 19 (деветнаест) година, у коју му је урачунато вријеме проведено у притвору почев од 06.02.2020. године од 19,00 часова, па надаље Истом пресудом, на основу одредбе члана 79. КЗ РС, оптуженом је изречена мјера безбједности забране приближавања и комуникације са оштећеном малољетном дјецом, Н.Ј., рођеној ... године, Ј.Ј., рођеној ... године, Н.Ј.1, рођеној ... године и Ј.Ђ., рођеној ... године, у трајању од

двје године, с тим да се вријеме проведено на издржавању казне затвора, односно у здравственој установи за чување и лијечење, не урачунава у вријеме трајања ове мјере. На основу одредбе члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 53/12, 91/17 и 66/18, у даљем тексту: ЗКП РС), оштећене млдб. Н., Н.1, Ј.Ј. и млдб. Ј.Ђ. заступане по привременим стараоцима радницима ЈУ Центра за ... Општине Л. М.Ј. и Љ.Ј., су са имовинско-правним захтјевом упућени на парницу.

На основу одредбе члана 99. став 1. ЗКП РС у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) истог закона, оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 2.420,88 КМ, који се односе на трошкове тужилаштва (трошкове извршених вјештачења), те трошкове приступа свједока и вјештака на главни претрес, те је оптужени обавезан да плати судски паушал у износу од 150,00 КМ, све у року од 15 дана од дана правоснажности те пресуде под пријетњом принудног извршења, као и да надокнади награду и нужне издатке постављеног браниоца по службеној дужности Д.М.Р., адвоката из Г., чију висину ће тај суд утврдити посебним рјешењем у складу са одредбом члана 97. став 2. ЗКП РС.

Против наведене пресуде жалбу је, благовремено, изјавио бранилац оптуженог, адвокат А.Ј. из Б.Л., због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Окружни јавни тужилац није подносио одговор на жалбу браниоца оптуженог.

На сједници другостепеног вијећа Врховног суда Републике Српске, бранилац оптуженог је остао у цијелости код поднесене жалбе и приједлога исте, оптужени је подржао жалбу свог браниоца, а републички јавни тужилац је предложио да се та жалба одбије као неоснована и потврди првостепена пресуда.

Разматрајући спис, побијану пресуду и жалбу браниоца оптуженог, одлучено је као у изреци овог рјешења, из сљедећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, жалба указује на битне повреде одредаба кривичног поступка, садржане у одредби члана 311. став 1. тачке з) и к) и став 2. ЗКП РС. Оспорава се законитост у прибављању доказа на којима је заснована побијана пресуда, указује се на неразумљивост изреке пресуде и њеној противријечности са разлозима, да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, као и на неправилну примјену појединих одредаба процесног кривичног закона, које су по ставу жалбе биле од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, аргументима изнесеним у жалби се оспорава правилност оцјене изведених доказа оптужбе и одбране, па слиједом тога и правилност утврђења одлучних чињеница, са тврдњом да спроведени докази не потврђују тврдње оптужбе да је оптужени починио

кривична дјела, за које је побијаном пресудом оглашен кривим, а што је све за посљедицу, по ставу жалбе, довело и до повреде Кривичног закона.

Супротно жалбеним приговорима браниоца оптуженог, налази и мишљења љекара специјалиста гинекологије, нису незаконити докази. Наиме, ти налази и мишљења нису вјештачења у смислу одредбе члана 160. ЗКП РС, јер нису ни дата на основу наредбе суда или тужиоца за вјештачење, већ су дата на основу љекарских прегледа оштећених, који су ивршили љекари специјалисти гинекологије и они представљају медицинску документацију за оштећене. С тога, супротно наводима из жалбе, првостепени суд није имао обавезу да позива љекаре који су сачинили те налазе, нити је имао обавезу да тражи сагласност од странака и браниоца за читање ових налаза, без саслушања љекара који су сачинили те налазе, због чега су неосновани жалбени приговори да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Одбрана је имала право и могућност, уколико је сматрала да је то потребно, да предложи на претресу пред првостепеним судом, њихово саслушање у својству свједока, а никако као вјештака, што није учинила.

Насупрот томе, основани су жалбени приговори, којима се указује да су записници о саслушању свједока оштећених-малољетних лица из истраге, незаконити докази, те да је заснивањем побијане пресуде на тим доказима, првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Наиме, одредбом члана 186. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 13/10, са измјенама, у даљем тексту: Закон о заштити и поступању са дјецом и малољетницима), прописано је да тужилац или овлашћено службено лице саслушава свједока путем техничких уређаја за пренос слике и звука, а без присуства тужиоца или овлашћеног службеног лица у просторији гдје се свједок налази, те да се саслушање дјетета или малољетника, у правилу обавља уз помоћ педагога, психолога или другог стручног лица. Према одредбама ЗКП РС, саслушање свједока у истрази могу вршити, тужилац или овлашћено службено лице (у складу са одредбама члана 226. и 227. ЗКП РС).

У конкретном случају, саслушање свједока свих оштећених малољетних у истрази, није вршио ни тужилац, ни овлашћено службено лице, већ стручно лице-психолог запослен у Окружном јавном тужилаштву Бања Лука. Сама чињеница да је приликом њиховог саслушања, било присутно овлашћено службено лице, у другој просторији, никако не значи да су ти записници законити докази, јер то службено лице није саслушавало оштећене, већ је то саслушање вршила психолог, што је овај суд утврдио како увидом у записнике о снимању аудиовизуелним средствима, тако и непосредним увидом у ЦД-ве, на којима су аудиовизуелно снимљена саслушања малољетних лица. Осим тога, приликом саслушања оштећених малољетних у просторијама Окружног јавног тужилаштва Бања Лука, констатовано је да ће саслушање обавити стручни савјетник-психолог, по упутствима стручног сарадника окружног тужиоца. Приликом тих саслушања није био присутан тужилац, већ овлашћено службено лице и стручни сарадник тужиоца, која је поставила поједина питања

оштећенима, преко психолога. У вези са наведеним, овај суд наглашава, да ни стручни сарадник окружног тужиоца (као ни стручни савјетник-психолог), није овлашћен да саслушава оштећена малољетна лица, сходно члану 186. став 2. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима. Исто тако, ни чињеница да је овлашћено службено лице дало у писменој форми двадесетак питања, која је психолог требала поставити малољетној Невени Јешић, као ни чињеница наведена у Службеној забиљешци стручне савјетнице број 15/20 од 07.02.2020.г., да ју је полицијска инспекторица Н.К. усмено и писмено упознала са питањима која треба поставити дјевочици, никако не значи да је саслушање обавило овлашћено службено лице. Дакле, саслушање малољетних лица у истрази врши тужилац или овлашћено службено лице, а стручни савјетник (психолог, педагог или друго стручно лице) само пази да је дјетету, односно, малољетнику све јасно и да се питања не постављају на начин неприкладан њима.

Према томе, како је у конкретном случају, саслушање малољетних оштећених у истрази вршио психолог, а не тужилац или овлашћено службено лице, то су основани жалбени приговори браниоца оптуженог да су, записници о саслушању свих оштећених малољетних из истраге, у овом предмету, незаконити докази, па како се побијана пресуда заснива на истим, то је иста захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Надаље, основани су и жалбени приговори да је изрека побијане пресуде противрјечна њеним разлозима и да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама. Наиме, у чињеничним опису дјела, у изреци побијане пресуде, оптужени се не терети да је наведено кривично дјело починио на нарочито понижавајући начин, док на страни 24. образложења пресуде, у дијелу у којем образлаже квалификаторне околности дјела, првостепени суд закључује да је оптужени „то радио на један понижавајући начин“. Осим тога, побијана пресуда није дала разлоге за свој закључак о постојању очигледне несразмјере између зрелости оптуженог и оштећених – малољетних дјевочица, нити је дала оцјену вјештачења одбране по вјештацима др сци.мед. М.М. и др сци. мед. Т.Д., на шта с право указује жалба браниоца оптуженог. Поступајући на овакав начин, првостепени суд је починио и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Из наведеног произилази да су основани жалбени приговори браниоца оптуженог засновани на тврдњи да је побијана пресуда захваћена битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке к) и з) ЗКП РС, а истовремено, аргументима жалбе, основано се доводи у питање и правилност чињеничне основе побијане пресуде.

Због тога је ваљало жалбу браниоца оптуженог уважити, побијану пресуду укинути на основу члана 329. став 1. тачка а) ЗКП РС и предмет вратити првостепеном суду на поновно суђење.

Како је пресуда укинута због битних повреда одредаба кривичног поступка, а због тих повреда овај суд не може испитати правилност чињеничне основе побијане пресуде, као ни правилност примјене Кривичног закона, то ће

првостепени суд у наставку поступка отклонити наведене битне повреде, а оцјениће и остале приговоре из жалбе браниоца којима се указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и на повреду Кривичног закона, након чега ће све доказе оцијенити на начин који прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС, а пресуду образложити на начин који прописује одредба члана 304. став 7. ЗКП РС.

Само ако тако поступи, првостепени суд ће у овој кривичноправној ствари моћи донијети правилну и закониту пресуду.

Записничар
Софија Рибих

Предсједник вијећа
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић